

Тренінг «Безпечний Інтернет та соціальні мережі»

Мета: розширити й поглибити знання про безпечний Інтернет та соціальні мережі, сприяти обізнаності учнів про небезпеки, які існують в Інтернеті та соціальних мережах і про шляхи їх подолання, мотивувати поширювати цю інформацію у своєму середовищі, розвивати уважність, спостережливість, мовленнєві навички, пам'ять, виховувати любов до родини, навколишнього світу, етичне спілкування між однолітками, дорослими та молодшими друзями.

Завдання:

1. Розширити й поглибити знання про безпечний Інтернет.
2. Ознайомитися з соціальними мережами.
3. Дізнатися про небезпеки, які існують в Інтернеті та соціальних мережах.
4. Розробити шляхи подолання Інтернет небезпек.
5. Толерантно спілкуватися на уроці та поза школою.

Форма проведення: практичне заняття з елементами тренінгу.

Обладнання: ватмани (2), маркери, стікери, малюнок 1, 2, аркуші А-4 (2), розважальні журнали, ножиці (10), інтерактивна дошка, доступ до мережі Інтернет.

Хід заняття

*Учись добру в мережі,
Шукай знання й новини,
А сайти злі, підступні,
Обходить ми повинні.*

I. Організаційний момент

Доброго дня!

II. Вступне слово

Для успішної роботи нам необхідно спочатку домовимось про декілька правил для успішної роботи:

- ❖ мобільні телефони відключити;
- ❖ говорити все, що думаєте;
- ❖ слухати інших, поважати себе та інших;
- ❖ бути активним учасником;
- ❖ діяти за принципом «тут і зараз».

III. Актуалізація опорних знань.

Сьогодні поговоримо про Інтернет його переваги та про вашу безпеку в Інтернет.

Проведемо мозковий штурм «Про користь Інтернету» (учні називають позитивні можливості Інтернету, роблять записи на дошці або на плакаті)

Крім цього, користь Інтернету полягає в тому, що він ніби стирає кордони між країнами або навіть континентами. Люди без проблем можуть спілкуватися, навіть якщо вони знаходяться один від одного на відстані тисяч кілометрів. Всесвітня павутина дає можливість відшукати нових друзів або навіть любов.

Час в інтернеті з користю можна провести, переглядаючи передачі, отримуючи нові знання, освоюючи іноземні мови. Деяким навіть вдається з допомогою нього отримати нову професію або влаштуватися на хорошу роботу. Та й сам Інтернет може стати стабільним джерелом доходів. За останні кілька років з'явилося дуже багато професій, пов'язаних саме з всесвітньою павутиною.

Гарно справилися з завданням, далі пропоную Вам перевірити рівень вашої поведінки в Інтернеті за допомогою анкети яка знаходиться у Вас на партам

Анкета «Рівень поведінки в Інтернеті»

1.А. Коли мені сумно чи самотньо, я звичайно заходжу в Інтернет.

1.Б. Я не почуваю необхідності зайти в Інтернет тоді, коли в мене поганий настрій.

2.А. Коли я проводжу в Інтернеті менше часу, чим звичайно, я почуваю себе подавлено.

2.Б. Мій емоційний стан не залежить від того, скільки часу я проводжу в Інтернеті.

3.А. Я почуваю, що моє захоплення Інтернетом заважає моєму навчанню, роботі або відносинам з людьми поза Інтернетом.

3.Б. Використання Інтернету не заважає моїм відносинам з людьми, навчанню або роботі.

4.А. Багато моїх знайомих не знають, скільки часу я насправді проводжу в Інтернеті.

4.Б. Більшість моїх знайомих знає, скільки часу я проводжу в Інтернеті.

5.А. Я часто намагаюся зменшити кількість часу, що я проводжу в Інтернеті.

5.Б. Я не намагаюся зменшити кількість часу, що я проводжу в Інтернеті.

6.А. Коли я не в Інтернеті, я часто думаю про те, що там відбувається.

6.Б. Коли я не в Інтернеті, я рідко думаю про нього.

7.А. Мені більше подобається спілкуватися з людьми або шукати інформацію через Інтернет, а не в реальному житті.

7.Б. Я далеко не завжди вдаюся до допомоги Інтернету, коли мені потрібно знайти інформацію або поспілкуватися.

Ключі.

Вибір варіанта "А" оцінюється в 1 бал, вибір варіанта "Б" - 0 балів.

Від 0 до 3 балів - не зловживаєте Інтернетом.

Від 3 до 5 балів - звичайний користувач, але інколи забагато часу проводите в Інтернеті.

Від 6 і вище Ви занадто багато часу проводите в Інтернеті. Озирніться навколо - на світі є стільки цікавого, поспілкуйтесь з друзями.

Психолог.

Думаю, цей коротенький тест допоміг вам визначитися з рівнем вашої в Інтернеті.

Сподіваюся по завершенню тренінгу, де в кого зміниться ставлення до Інтернету та соціальних мереж.

IV. Сприйняття нового матеріалу, осмислення зв'язків і відносин в об'єктах вивчення.

1. Прогрес інформаційно-комунікативних технологій

Інформаційне повідомлення №1.

Що таке Інтернет? *Відповіді дітей*. А що таке соціальні мережі? *Відповіді дітей, допомога педагога*. Сьогодні майже кожен комп'ютер підключений до мережі Інтернет. Шоста частина світу користується мережею, а через 2 роки, за прогнозами аналітиків, це робитиме кожен третій житель планети.

- Як раніше люди обходилися без Інтернету та соціальних мереж?

У давні часи, щоб отримати якусь інформацію про країну, життєвий статус про її народ та інше, люди використовували листи. А листи відправляли човном, пароплавом. «Доставка» інформації тривала місяць – півроку. Потім стільки ж люди чекали відповіді. З появою літаків на відправку листа і відповіді чекали вже не 2 місяці, а 2 тижні. З появою Інтернету лист відправляється і відповідь отримується через кілька секунд.

У наш час сучасна молодь вільно володіє можливостями Інтернету та мобільними телефонами. Сьогодні Інтернетом користується 710029070 людей.

У всьому світі діти та підлітки є найбільшими користувачами інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ). Вони широко користуються мобільними телефонами, включаючи пересилки MMS і SMS, шукають інформацію на Інтернет-сторінках, спілкуються «онлайн» в соціальних мережах, створюють свої блоги, спілкуються в чатах, обмінюються музикою та фільмами, обговорюють проблеми на форумах, використовують веб-камеру, skype та грають в онлайнві ігри.

Ніколи раніше не було так легко, швидко та зручно знайти людей будь-якого віку, соціального статусу, статі, національності, рівня досвіду й дискутувати з ними на які завгодно теми, що є цікавим для певних груп.

Інформаційне повідомлення №2.

7 лютого 2017 року вже вкотре відзначають День безпечного Інтернету завдяки ініціативі компанії «Microsoft Україна». Ця організація є засновником веб-ресурсу «Он-ляндія – безпека дітей в Україні». У 2011 році було проведено Всеукраїнське широкомасштабне дослідження «Рівень обізнаності українців щодо питань безпеки дітей в Інтернеті». Детальне дослідження вперше було проведено в Україні. Ключові результати: 3 96% дітей-користувачів Інтернету віком від 10 до 17 років 51% не знає про небезпеки в мережі. 52% дітей виходять в Інтернет передусім для спілкування у соціальних мережах, де залишають свій номер мобільного телефону (46%), домашню адресу (36%), особисті фото (51%). 44% дітей знаходяться у потенційній зоні ризику (розміщують особисту інформацію) і 24,3% вже були в ризикованих ситуаціях (ходили на зустріч з віртуальними знайомими). У віковій групі від 15 до 17 років цей показник досягає 60,3%. 72,5% дітей хочуть отримувати більше інформації про те, як убезпечити себе в Інтернеті. 77% батьків також висловили бажання більше дізнатися про безпеку Інтернету для дітей. У сім'ях діти краще за батьків розбираються у комп'ютері та Інтернеті. З 81% батьків, у яких на домашньому комп'ютері є антивірус, 95% зазначили, що його установкою і налаштуванням займалася дитина. Дослідження показало: що чим дорослішою стає дитина, то більш безтурботно вона починає поводити себе в Інтернеті. Так, на реальну зустріч з людиною, з якою знайомі лише віртуально, вже ходили майже 12% опитаних дітей віком 10-11 років та більше ніж 60% підлітків 15-17 років (графік 1). Дані про своїх батьків у мережі (місце роботи, посада) залишили 0,4 дітей віком 10-11 років та 6,5% 15-17-річних (графік 2). З Найпопулярніші за відвідуваністю серед дітей ресурси в Інтернеті – соціальні мережі – містять найбільшу загрозу з точки зору доступності особистої інформації для сторонніх осіб. У соціальних мережах свій особистий номер телефону вже залишили 46% дітей 10-17 років,

вказали домашню адресу – 36%, розмістили особисті фотографії – 51%. На які ризики діти наражають себе в Інтернеті?

2. Виступи учнів із повідомленнями про Інтернет-загрози

Слово вчителя. Інтернет – дуже потужний ресурс, який приховує досить багато небезпек як для дітей, так і для дорослих. Знання цих небезпек дозволить їх уникнути. Наші експерти виконали випереджувальне завдання і підготували чималий список інтернет - загроз. Прислухайтесь до них і зробіть висновки.

1 учень Віруси. Комп'ютерний вірус – це невелика програма, яка написана програмістом високої кваліфікації, здатна до саморозмноження й виконання різних деструктивних дій. На сьогоднішній день відомо понад 50 тис. комп'ютерних вірусів. Дія вірусів може проявлятися по-різному: від різних візуальних ефектів, що заважають працювати, до повної втрати інформації. Основними джерелами вірусів є:

- дискета;
- комп'ютерна мережа;
- жорсткий диск;
- вірус, що залишився в оперативній пам'яті після попереднього користувача.

Основними ранніми ознаками зараження комп'ютера вірусом є:

- зменшення обсягу вільної оперативної пам'яті;
- уповільнення роботи комп'ютера та завантаження;
- незрозумілі зміни у файлах;
- помилки під час завантаження операційної системи;
- неможливість зберігання файлів у потрібних каталогах;
- незрозумілі системні повідомлення, музичні та візуальні ефекти тощо.

2 учень Кібер-хуліганство. Кібер-хуліганство – термін, який використовується для того, аби описати інформаційні атаки на дитину через Інтернет. На відміну від традиційного хуліганства, якого дитина може уникнути, знаходячись вдома, стати жертвою кібер-хуліганства можна й у власній оселі на очах у батьків. Варіанти кібер-хуліганства досить різноманітні. Основними їх різновидами є наступні.

Кібер-булінг. Одна із форм переслідування дітей та підлітків за допомогою ІКТ. Для цього можуть створюватися сайти, на яких розміщуються матеріали, що компрометують дитину (фото, відеозйомки тощо). З метою кібер-булінгу використовуються сервіси миттєвих повідомлень, електронна пошта, соціальні мережі, ігрові та розважальні сайти, соціальні мережі, форуми та чати.

Кібер-грумінг. Цей термін розкриває суть ще одного різновиду кібер-хуліганства – входження у довіру до дитини з метою використання її у сексуальних цілях. Шахраї дуже добре ознайомлені з особливостями вікової психології дитини і досить легко можуть встановлювати з нею контакт у соціальних мережах, форумах.

3 учень Грифери. Інтернет-шахраї, які заважають учасникам он-лайн-ігор спокійно грати. Вони періодично пошкоджують ігрових персонажів, блокують певні функції гри та викрадають як персонажів, так і їхнє віртуальне життя.

Ця мережа використовується шахраями для розсилання спаму, вірусів та здійснення атак на інші комп'ютери та сервери.

4 учень. Фішинг – технологія Інтернет-шахрайства, розроблена з метою крадіжки конфіденційної інформації. Різновидами її є поштовий фішинг (отримання листа від «державної установи» або «банку» із вимогою повідомити особисті дані)

та он-лайн-фішинг (створення ідентичної копії відомих сайтів Інтернет-магазинів з метою обманювання покупців).

5 учень Фармінг. Різновид шахрайства в Інтернеті, коли оманливим шляхом користувач потрапляє на ідентичну копію відомих сайтів. Потім відбувається зараження комп'ютера вірусами та шпигунським програмним забезпеченням.

6 учень Он-лайн-хижаки «Хижаки» встановлюють контакт із дітьми шляхом розмов у чат-кімнатах, обміну миттєвими повідомленнями, електронною поштою або через дошки повідомлень. Багато підлітків користуються он-лайн-форумами підтримки ровесників з метою вирішення власних проблем. Хижаки часто відвідують такі зони в он-лайн, щоб знайти вразливих жертв. Он-лайн-хижаки виявляють по відношенню до них увагу та турботу, пропонують подарунки і таким чином намагаються поступово спокусити своїх жертв, не шкодуючи для цього ні часу, ні грошей, ні енергії. Вони в курсі найостанніших музичних новинок і все знають про хобі, які найчастіше цікавлять дітей. Вони вислуховують дітей і «співчують» їхнім проблемам.

7 учень Спам. Це масова розсилка комерційної, політичної та іншої реклами (інформації) або іншого виду повідомлень (у тому числі й підроблених) особам, які не висловлювали бажання їх отримувати. Метою розповсюдження підроблених повідомлень є отримання від споживачів таких особистих відомостей: власного імені та імені користувача; номера телефону й адреси; пароля або PIN-коду; номера банківського рахунку; номера дебетової або кредитної картки; коду валідації кредитної картки (CVC) а бо ідентифікаційного значення картки (CVV); коду соціального страхування. Таке повідомлення, зазвичай, маскується під офіційний лист від адміністрації банку.

V. Тренінг

1. «Нікнейм» в інтернет-спілкуванні

- Проведемо вправу «Квітка»

Питання. Чи знайоме вам слово «Нік»?

Відповіді. «Нік» – це вигадане ім'я, яке вживають користувачі Інтернет-форумів, не називаючи своє справжнє ім'я.

Вправа «Квітка»

Перед початком вправи педагог малює квітку без пелюстків на аркуші ватману або дошці (Див. мал. 1)

Малюнок 1.

Малюнок 2.

Психолог роздає кожному учню стікери та дає завдання учасникам

- Вигадайте собі ім'я («нікнейми»), яким вони користуються при спілкуванні в Інтернет-просторі або хотіли б використовувати, та написати його на пелюсткі.

Кожний учень виходить до квітки, називає нікнейм, своє реальне ім'я і наклеює стікер із нікнеймом на квітку, так щоб стікер став пелюстком квітки. Аркуш з квіткою розміщується на стіні.

Запитання для обговорення.

- ❖ Навіщо потрібен Нік?
- ❖ Що може приховувати Нік?
- ❖ Чи є переваги у використанні Ніку? Які?

2. Сутність соціальних мереж

Пропоную наступну *Вправу «Хто більше?»*

Вам необхідно об'єднатися у три групи та за 1 хвилину написати якомога більше назв соціальних мереж. Кожна команда по черзі повинна зачитати по назві, якщо ця назва є в інших групах назви закреслюється. Перемагає та група, у якій залишиться більше незакреслених назв.

Увага на екран, перевіримо чи всі соціальні мережі ви знаєте?

Запитання для обговорення.

1. Навіщо створюються соціальні мережі?
2. Скільки часу в день вони забирають?
3. Назвіть яку мету Ви ставите перебуваючи у мережі?

Проведемо Вправу «Колаж»

Пропонують зробити колаж за темою, пов'язаною з соціальними мережами. Теми для групових колажів на екрані: «Соціальні мережі – «ЗА» і «ПРОТИ», «Соціальна мережа сьогодні». По завершенню. Потрібно презентувати свій колаж. Учні презентують свої колажі на ватманах.

VI. Огляд Інтернет-сторінки «Онляндія: безпечна веб-країна»

Пропоную переглянути відеоролик «Онляндія: безпечна веб-країна».

- Чому саме цей ролик я підготувала для вас? (думки дітей).

VII. Узагальнення, систематизація і застосування знань.

Задля вашої безпеки я підготувала кожному з вас **правила користування соціальними мережами**

1. НЕ ПОВІДОМЛЯЙ ПРО СЕБЕ І БАТЬКІВ ПРИВАТНУ ІНФОРМАЦІЮ (домашню адресу, номер домашнього телефону, робочу адресу батьків, їхній номер телефону, назву й адресу школи), НЕ ВИСИЛАЙ НЕЗНАЙОМИМ ЛЮДЯМ ФОТО.

2. НЕ ВІР ВСЬОМУ, ЦО КАЖУТЬ ПРО СЕБЕ ВІРТУАЛЬНІ ЗНАЙОМІ. Дівчинка познайомилась в соціальній мережі з своїм однолітком, хлопчиком, якого звали Войтек. Вони почали спілкуватися в мережі. Аня пише: «Привіт, я Аня, мені 13 років, я шукаю друзів».

Хлопчик їй відповідає: «Привіт, Аня, я Войтек, мені також 13 років і я хочу зустрітися з тобою». А на справді, цей Войтек дорослий чоловік, який обманює дівчинку, переслідуючи інші цілі, і не тільки її. Дуже часто, спілкуючись в мережі уявляєш собі одну людину, а насправді вона зовсім інша.

3. НЕ ПОГОДЖУЙСЯ НА ЗУСТРІЧ З ВИПАДКОВИМ ЗНАЙОМИМ. АБО РОБИ ЦЕ В ЛЮДЯНИХ МІСЦЯХ І ЗА УЧАСТЮ БАТЬКІВ.

4. ОБМЕЖУЙ СВІЙ ЧАС ПЕРЕБУВАННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ.

5. БАТЬКИ МАЮТЬ ЗНАТИ, ЧИМ ТИ ЗАЙМАЄШСЯ, КОЛИ СИДИШ БІЛЯ КОМП'ЮТЕРУ!

6. НЕ ОБРАЖАЙ ІНШИХ, НЕ ЛАЙСЯ, БУДЬ ЧЕМНИМ.

7. ТРИМАЙ ПАРОЛЬ КОМП'ЮТЕРА У ТАЄМНИЦІ.

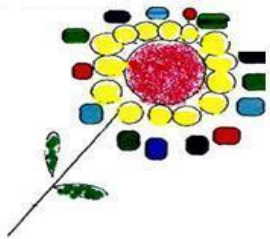
8. ЯКЩО ОПИНЯЄШСЯ В СКЛАДНІЙ СИТУАЦІЇ ПОГОВОРИ З БАТЬКАМИ.

2. Вправа «Хто надіслав тобі листа?»

- Повернемося до нашої квітки. Підготуємо невеликі листи однокласникам, напишіть позитивне побажання або просто хороші слова на стікері. А потім наклеїмо їх поряд з будь-яким зі стікерів з нікнеймами на аркуші з квіткою. Кожен з вас має наклеїти побажання до чужого нікнейму так, щоб власники нікнеймів не бачили, хто надає побажання. По завершенню Ви зможете забрати свої нікнейми і листи на ваше ім'я.

Спробуйте вгадати, хто надіслав Вам це «повідомлення» (дивіться Малюнок 3).

Отже, зробимо висновок. У 99% учасники не можуть вгадати відправника повідомлення. Так само відбувається і зі спілкуванням в Інтернет просторі. Дуже складно перевірити, хто саме пише тобі листи, спілкується з тобою. Якщо учасники групи добре знайомі між собою, вони можуть вгадувати відправника за почерком. В Інтернет просторі не існує почерків, тому ти ніколи не знаєш хто знаходиться по той бік комп'ютера або мобільного телефону.

Малюнок 3.

- ми багато нового з вами дізналися, стали розумнішими. Пропоную виконати вправу «Знайди правильне рішення»

На Вашу електронну адресу надійшли листи.

Лист 1. Привіт! Мене звати Сашко. Мені 17 років. Я живу в Києві. Шукаю друзів по переписці. Я люблю комп'ютерні ігри, читати книги, дивитися телевізор. Я мрію подорожувати. Хочу побувати в Лондоні

- Дайте відповідь на лист, можливо щось запропонуйте?

Лист 2. Привіт! Мене звати С. Я хочу з тобою познайомитися. Мені 30 років. Я живу в Сполучених Штатах Америки. Я маю власну фірму. У мене свій двохповерховий будинок. Я збираюся відвідати Україну. Може ми зустрінемося? Пришли мені свою фотокартку та домашню адресу.

- Яку б коректну відповідь Ви надіслали б адресату?

Дякую.

Підведемо підсумок:

- Отже, що таке Інтернет?
- У чому його переваги?
- Яка небезпека чекає на користувачів Інтернет?
- Що для себе взяли найголовніше?

Сьогодні без соціальної мережі не може обійтися жоден з Вас, проте пам'ятай користуватися треба розумно. Нехай біля ваших комп'ютерів будуть ці

Шість правил розумного користувача Інтернету:

- 1. Я буду поводитись в Інтернеті чемно і не ображати інших.**
- 2. Я буду залишати негарні веб-сайти.**
- 3. Я буду зберігати свій пароль в таємниці.**
- 4. Я буду розповідати своїм батькам про проблеми й користуватися їхньою підтримкою.**

5. *Я буду шукати цікаві веб-сайти й ділитися посиланнями зі своїми друзями.*

6. *Я знаю, що можна бути легко обманутим і не буду повідомляти реальні імена, адреси й номери телефонів.*

VIII. Підведення підсумків уроку. Слово вчителя.

Безпечний Інтернет

Не можу уявити
Життя без Інтернету,
Що всі куточки світу
Заплів в свої тенета.

Лиш кнопку я натисну –
Відкриються в вікні
Новин велика збірка
І правила, й статті.

Встають переді мною
Найвищі в світі гори.
Ліси стоять стіною,
Хлюпочуть хвилі моря.

Я побуваю в шахті
І в космос піднімуся.

З подругою в контакті
Я легко поділюся.

Та є у «павутинні»
Картинки нехороші,
І сайти підозрілі,
Настроєні вороже.

А є й такі там сайти,
Мов вовк в овечій шкурі –
Поки їх розпізнаєш,
Вони тебе обдурять.

Учись добру в мережі,
Шукай знання й новини,
А сайти злі, підступні,
Обходить Ви повинні!

Життя людини – це найдорожчий Божий дар на Землі. Цінуйте і бережіть його перебуваючи в Інтернеті!